

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fóia acést'a ese in tóta domineca,
— dar prenumeratiunile se priimescu
in tóte dílele.

Pretulu pentru Ostrunguri'a: pre anu
6 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 3 fi. pre unu triluniu
1 fi. 50 cr.; éra pentru Strai-
netate: pre anu 8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu
4 fi. pre unu triluniu 2 fi. in v. a.
Unu esemplariu costa 10 cr.

Tóte siodeniele si banii de prenu-
meratiune sunt de a se transmite la
Redactiunea diregiute a diurnalului:
Aradu, Straf'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se priimescu cu 7 cr. de
linia, si 30 cr. tacse timbrale.

RESBUNAREA DRACÉSCA.

Câti smei, câti draci, câti diavoli
In iadu se mai aflara.
Ei toti cu micu cu mare
La sfatu se adunara.

Si hotarira in data:
Ca toti sà se pornésca,
Si aloru dracia tóta
La Paris se navalésca.

Ca se sugrume tóte,
Ce numai vor' potea;
Chiaru si nevinovate
Copile, de-arú aflá.

Deci, tóte-aceste glóte
Cu-aloru dracesci poteri,
Le'nbarbata pre tóte
Celu mai vestitu smeu—*Tiers*.

Er' ca se-si póta smeulu
Mai inte-asi resbuná,
Si pofa lui dracésca
Cu sange-asi saturá:

A scrisu elu o stafeta
La smeulu *Vilhelminu*,
Ca se-i trimita-o ceta
De draci dela *Berlinu*.

Deci cum se aliara
Cu dracii cei nemtiesci,
Priveau ca nesce fiare
Cu ochi selbaticesci.

Si'ndracésca loru orbia
Intrara in cetate,
Condusi de infamia
Si de brutalitate.

Si focu si pravu si mórte
Ei au imprasciatu,
Cà-ci Macu-Mahon la tóte
Pre draci i-au comandatu.

Betrani, femei sermane,
Chiaru prunci nevinovati,
De diavoli si satane
Ei fura jungiati. . . .

Si Tu Dumnedieire
D'in tronulu teu priveai , . . .
For' se trimiti perire
Spre dracii din *Versai*.

Spre-acei, ce cându pe urma
In sange s'au scaldatu,
Strigau: ca se traésca
Dracesculu imperatu! . . .

Tieranulu si Pop'a cu boulu.

Tier. Unde duci parinte boulu ast'a grasu ?

Pop'a. Lu-ducu la mari'a s'a episcopulu **Oite-
anu**.

Tier. Da ce va face cu elu ?

Pop'a. Voiesce se puna dílele aceste **pomana**
pentru odihn'a sufleteloru celoru 40,000 mii de romani
ucisi in 1848.

FRATE GUR'A SATULUI!

Salta de bucuria!

Cânta și te veseleşe!

Patri'a și națiunea este salvată de toate pericolele din venitoriu, — de acum'a nu va mai suferi și nu va mai fi îngrijată, că ce-o se-ajungă!

Romanii de azi înainte voru fi cei mai fericiți în lume!

Pentru ce?

Ti-o spun de locu!

Două evenimente mari au îndreptat de curând națiunea la limanul fericirii: „*Infrățirea de la Brasiov*“ și „*intrarea lui Vulkán József* în societatea Kisfaludiana!“

Despre cea de-aintea scii destule; me voiu margini a-ti referă numai despre această din urma.

Ah! dar' nici nu sciu de unde se începu? Man'a-mi tremura de însufletire!!!

Eră o după amădă-dia frumoasă . . . Academi'a magiara din capital'a Mongoliei eră indeseuită de ascultatori. Eră un moment serbatorescu! Liniscea eră mormentală și totu stamă cu gurele cascade.

Presedintele, care de origine e jidanu, dar' astăzi celu mai mare progagatoriu a ideilor lui Szécsényi — și ocupă locul. Primo locu i-a cuventulu secretariulu Grelusiu, și prin cuvinte frumoase ni spune, că „ungurii au avut de multu o idee sublimă, ca toate popoarele de subu coron'a, Ungariei se devina ferice!“ (Eljen, éljen!) séu cu alte cuvinte: „Marele nostru barbatu Szécsényi ni-a spus mai de multe-ori „faceți din totu unguři — nu cu sil'a, ci pe căi mai scure, imbetati-i cu apă rece, și după ce totu s'au facutu unguři, faceți séu se va face ca de sine o Mongolia mare, și atunci — totu voru fi fericiți!“ Basandu-ne dar' pe aceste, și orbindu lumea, ca societatea noastră are numai scopu puru literariu — ni-a succésu a îmbotă cu apă rece, chiar' pe acea, care odată vomă totu focu contra noastră — ca unu Vulcanu furiosu — și care azi prevede fericirea națiunei sale în acea — ca romanii să se cultivedie prin noi! Alegerea noastră a fostu foarte nimerită, căci precum bine sciti eră se alegemă pre altulu, dar' pre care nu l'am alesu numai pentru acea, pentru că amu întielesu, că e mai mare romanu decâtu nou-alesulu, (Eljen, bravo, ugy van!) și că acestu din urma precum ati potutu ceti în „*Hazánk és Külföld*“ unde i-a esitu portretulu și biografi'a, e și ruda de sange cu doi literati magiari!

Alegerea noastră a fostu foarte nimerită și pentru acea, că nou-alesulu este unu teneru moderatu (higadt). Dinsulu ni va spune din cându în cându, cătu sunt ei de neputințiosi, ni va spune înca și acea, cătu amu fostu noi de rateciti și nu amu respectatu nimicu ce au fostu santu la ei, și alte multe, — cari, spundu-vi încetisoru, noi foarte bine le scinu și li-am sciatu, înse, ce se faci — formalitatea caută se o țieni!

Nou-alesulu dara ni va da mană de ajutoriu, ca noi unguři, puțină la numeru se potemu face o Ungaria mare cu ajutoriulu romanilor — ér romanii cu multu mai mari la numeru, se nici nu visădie de a dá mană cu mană și a face și ei o Romania mare. Elu e multimitu și cu o Ungaria mare făcută de romanii!

Vi poteti închipui dar ce mare omu amu castigatu și speru că în scurtu i-vomă mai afă, de-si nu parechi'a — dar celu puțină asemenulu!

Trădeca dar' noulu „*becsületes oldh literatus*“-ul! (Ap-lause din toate cornurile)

Dupa aceste nou alesulu și ocupă locul pe catedra și ne încantă în limb'a lui Atila în asiă mare măsura, în cătu eu eram se s'ar' din piele!

Ah! seraci de voi romanii! cătu de necioplită e limb'a vōstra pe langă a lui Bendegutz. Cătu este de monotona și rumpătoria de limbă pe langă cea magiara. Nu am avutu timp, dar ti-capetamă câteva versuri traduse, să vedi unde au dus'o unguři cu limb'a loră și unde suntem noi cu a noastră. De voi capetă vr'na'a ti-oiu trimite. Nu te intristă dar', căci națiunea are fii bravi, cari latiescu cultur'a noastră și la straini și cari nu sunt fanatici, ca se conluere la aceia ca romanii se fie unu poporu mare, o națiune independintă, și se faci o Ungaria mare cu voi — și apoi se fi-ti fericiți!

Ce ti mai trebușe?

Înainte numai! urmați cu totu! — că cu atătu mai iute veti ajunge la fericire!!

Dupa nou-alesulu se urcă la catedra presedintele, pre care nu l'am mai ascultat, temendu-me ca nu cum-va se-mi cada reu de atătu însufletire.

Me grabii a-ti referă despre toate. Salutare!

Alu teu frate

FULGERU.

Francisc Kovacs

MEDITATIUNI FILOSOFICE.

1.

Faurulu se duce, dar' nicova'a-i remane.

No totusi e bine, — cugeta *Ivasicu* intru sine.

2.

Am fostu renegatu, ce e dreptu, dar' nu me căescu;

Căci altcum, dieu, nu poteamă fi *jude regescu*.

3.

Eram tradatoriu, insultamă pre romanii, cătu mi-eră chiar mie rusine:

Și pentru toate aceste se fii *episcopu*
apoi credeti-mi, înca e bine.

Cucov'ua Tietinului.

(IN BUCOVINA).

11.

Cătu aci Brasioveni, cari ar' fi că nu d'in „diplomatia fină“, ci ar' reveră, se 'nfratira cu aceia, ce înca reveră nu vreu „frățietate“, ci numai d'in lemnu de Romanu scara — la perete loru.

Acea ce-a dîsu: „De amici me feresce

Tu Dōmne: de dusimani feri-me voi eu!

Acea, de-e dreptu, ce de voi se vorbesce,

Patiani'a ce-avut'o — a patit-o 'n — Brasieu.

12

„Icosniti'a“ enconială.

La Belu-Muftele Ev-ge-n'lulu din *Buco-haiti*. „Escelintia! ai spus intr'unu oerujneco-cerculariu de mai daunadi, mai cu ceva adeca mai înainte de a calatori la „Czek“ ien'a cu „cumnatulu“ Teu spre a-lu aduce de acolo și pre densulu Belu-Mufti cum esti, și prin această un'a se-ti faci proslavita-ti domnire, creditare; iara alt'a, se paralisedi eventual'a „algere“ după mōrte-ti — Allah se te țina pe carembulu „Gurei Satului“ înca multu ani! și se nu-si mai bata capulu pasalicu-ti, cu ieie ce le vré elu prin mītingu, petitiuni și altele în contra voei și plăceri Tale (oho! — „tifla“) ai spus dîcu, mai daunadi intr'unu oerujneco, că „anulu 1848. e inseris in istori'a clerulu *Buco-haiti* anu cu literă de rusine și desonōre“ — Allilui'a!

N'ai face bine, me rogu, se ne spui, în care anu ai inseris E. Ta istori-i-ti proprii, și întregi de ouōre și literă de aur (se nu cumva cutesci altu-feliu!) luarea lui „Becc“-bocu Papistasienbach de secretariu în sant'a-ti Chiariarchia? — Allilui'a!

O, dara Tu esti și mai mare în lucrurile — logice și onestitati Tale.

În anulu adeca 1848. se andi pe 'n Europ'a că clerulu Teu era se te — se te — adeca, se-ti dee voc, ca pentru nescari conspiratiuni și sumetii contr'a lui Allah, alu cui E. Ta numai sierbu atomialu esti, se morgi intr'o monastire. — Allilui'a!

Și cerutu înse pace (nu ertare) ai promis căte și căte; si-ai — *juratu*, ca promisielle le vei și țiené; și iata, clerulu ti-credin, și te lasă iara 'n stoltia, Allilui'a!

Înca acelu juramentu archi-santu și depusu cu solenitate înainte clerului și turmei, Tu ca „representante“ și „capu“ alu acelu cleru, lu-ai frantu și calcatu: și această, fora de alta-cum se dice — *causa*, decâtu din resbunare personală și pecatōsa, — Allilui'a!

Pentru **acésta** deci póte căci „representantele“ și „capulu clerului s. e. l. „recapitula anteriora!“ . . . ori pentru „**indulgenti'a**“ și pacinica lui de atunciă facia cu tine „se inserisu anulu acesteia a lui indulgenti 1848. cu rusine și desonóre in istori'a sa“? — *Allilui'a!*

De e asia, apoi . . . dara nu cercamu mai departe: cercá-va „cumnatii“ -ti, de-ti vá ereditá cu scaunu-ti și — nemurirea, — *Allilui'a!*

Haiti, in lun'a „perfidiei“
Iara anulu alu 36-lea dela
„Eger'a“ luminei și progresului
Din *Buco-haiti*.

„procliaki gazetari“

TRÉNC'A SI FLÉNC'A.

T. *Auditu-ai sora, cà éra a isbucnitu Vulcanulu?*

F. *Ce-i acel'a Vulcanu?*

T. *Cum? tu nu scii, d'apoi unu munte, care se aprinde și voma focu și cenușia.*

F. *Unde și cându vóma?*

T. *Si mai deuna-di a isbucnitu d'in Vulcanulu d'in Pest'a.*

F. *Ce? . . . focu?*

T. *Ba, nu focu, ci Mátyás király in linb'a cea vestita magiara.*

PROGRAM'A.

Festivitati stropirei zacicăului lui Pista orbetulu, dela regimentulu Ciornobora din cetatea Balta-lata.

Festivitatea se va incepe cu un'a di nainte de stropire. In diu'a ace'a dara nainte de prandiu se voru acatiá in turnurile sinagogei jidanesci, a capeloru tiganesci și catalingi, câte unu stégn cu colorile lui Pista, care va dá semnalulu de a-se impená tóte bordeele d'in Balta-lata câte cu o asemenea flusturatura. — Totu in diu'a acc'a dupa prandiu un'a banda de *martani* se va postá la otelulu 3 *Rosalince*, ér' alt'a de *pisice* in piati'a baltii, și vor' face unu concertu de festivitate grandiosu. — Un'a deputatiune din mai multe bróscel d'in Balta, adunandu-se la otelulu 3 *Rosalinci*, la unu signalu de 3 trazituri de pocinceic, date de o baba betrana, voru plecá spre intimpinarea *Bendeguzului* celui mare *O-szenda*, care vine dela misteriuulu din *Pescce*. —

Dupa intrarea și primirea lui si-voru face tóte bróscel baltii omagiurile loru cuviintiósc. —

Sér'a la 7 óre concertu jidovescu grandiosu, cu iluminatiune brilanta, la care concertu va luá parte și parintele *Oltului*, cându apoi la intrarea lui voru strigá tóte bróscel *„na so sehens, Her v. Ioni ist unsera mani.“*

La 8 óre sér'a toti siegartii se voru aduná la gradin'a *Mecu*, de unde apoi cu tortie aprinse voru cutricá tóta Balt'a, oprindu-se pe la toti broscii și strigandule câte unu „*elend!*“

In diu'a stropirei desu de demanétia, pe cându inca tóte bróscel odinescu, bandile *martaniloru* și *pisiceloru* voru incepe unu reveille, câtu tóta balt'a se va cutremurá; dupa ace'a hab'a va slobodí pocinceile.

La 8 óre se va incepe stropirea, cu care ocaziune apoi parintele *Oltului* va tiené o cuvintare grozava, prin care va documentá ca toti *Olteii* sunt *becsületes renegatus*. Actulu

stropirei preeunu și cuvintarea voru fi mai demulte-ori intrerupe de salvele orbetiloru.

La 2 óre — *mésu mare* la otelulu 3 *Rosalinci*, unde se va servi și *boulu* jertítu de parintele *Oltului*.

La 12. óre se voru saturá toti orbetii la cas'a satulu, precumu si la mai multi serantoci li se voru dá nesce óse de rosu.

Dupa prandiu la 4 óre, bandile, precum a *martaniloru*: asia și a *pisiceloru* se voru postá naintea *mormintiloru dela veis-hulu*, și vor' incepe a cãntá, ér' sufletele celoru din 48 vor' vesari și sculandu-se-vor' jucá — *csárdás*.

Sér'a la 8 óre balu stralucitu, la care multe *gasce* voru luá parte

Toti orbetii și broscel straine i-si vor' primí biletele de incortelari dela placintariulu scovarda.

Pentru sustienerea ordinii bune, se vor' destiná mai multi broscel impintenati și decorati cu semnele lui *Pista*.

Comitetulu brósceloru arangiatoriu.

Rogatiunea Tenerimei.

Dómne! sante și indurate
Curatie-ne de pecáte,
Si fa-ne. ca 'n betranéjie
S'avemu mai curate fetie,
De câtu cum au astadi-unii
D'in betranii natiunii.

A. și B.

A. Óre câte voturi virile vor' avé romanii din Ungaria?

B. Acést'a numai contele **Rádlay** ti-o-ar' scí spune.

A. Pentru ce elu?

B. Pentru cá elu aduna acuma voturile virile romane de prin comitatele Aradu și Torontalu.

TAND'A SI HAND'A.

T. Óre ce a voitu se arate noulu alesu membru literariu *kisfaludianu* publicului romanu, cându a pingaluitu *masinari'a* acei'a din fruntea foiei sale — „*Famili'a*“?

M. De-abunasém'a a voitu ca se arete publicului *Academii* la care l'au primitu și pre dinsulu de *becsületes oláh literátus*.

T. D'apoi bróscel cele de pe langa balta ce insemnédia?

M. Acele or' fi membri și colegii lui literari, cu cari s'a *paitasitu* acuma.

T. Vedi frate ce a causatu ospetiulu d'in **Brasiovu!**

M. Ce?

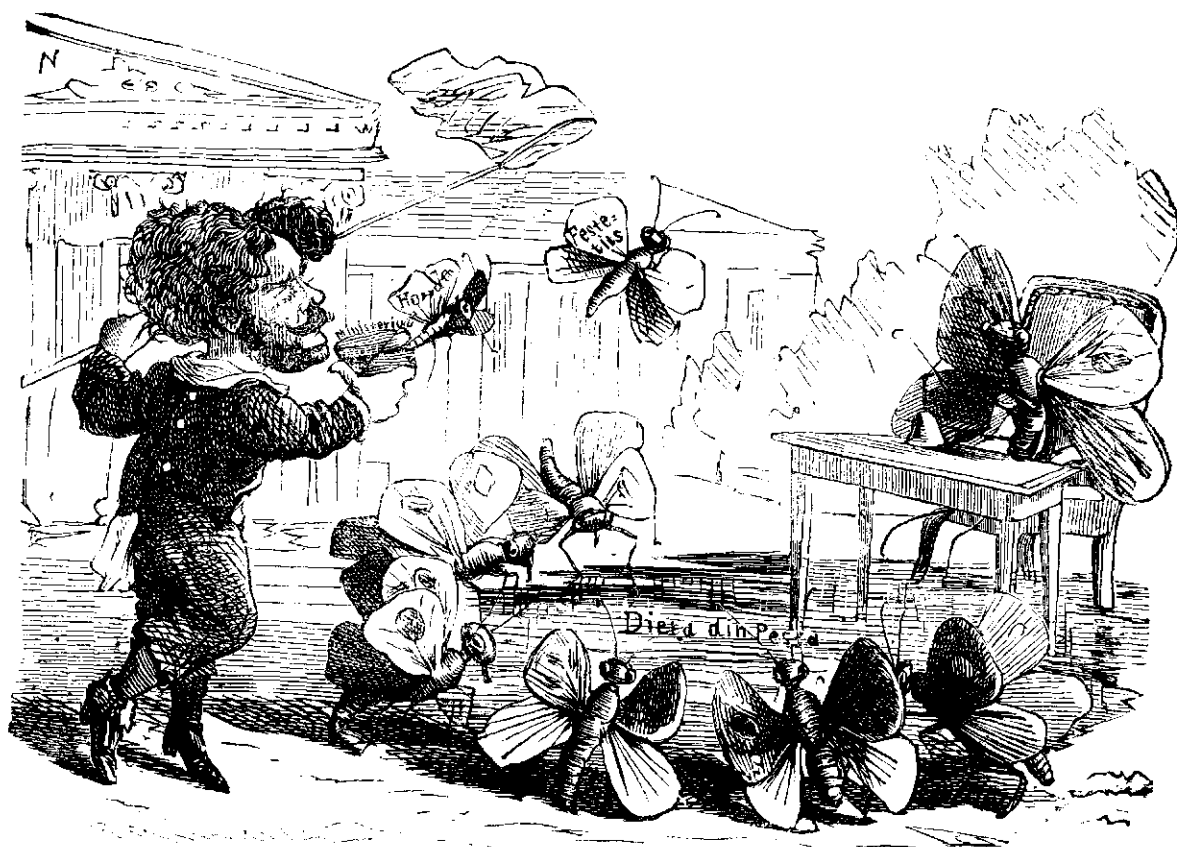
T. D'apoi n'ai observatu tu, cá si diuarile nóstre **rom. nationale** mai tóte s'au imbetatu binisioru.

M. Si-apoi?

T. Si-apoi **Redactorii** loru s'au inceputu a-se luá unii pre altii de capu si a se **caltici**.

M. Tamanu — ca romanii nostri dupa ospetie si betii. . .

BAÉTULU SÌ FLUTURII

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Baétulu Andrasiescu. Na drace! pone se prindu eu pre altii, sburara sî dintre cei cari i-am avutu, si inca celu mai cu córne; apoi se nu crepi de ciuda!? Dar' stài numai, cà acum o se slobodu mrégi'a dupa celu colo de pe mésa.

Interpelatiune.

Càtra senatulu scolarin alu diecesei aradane.

Óre are senatulu scolarin alu diecesei aradane cuno-scentia despre acci'a, cumca vredniculu preotu *Calu-iciu* din *Cu-tin'a*, a decoratu pe spesele comunei bisericesci paretii scólei confesionale romane de acolo cu table pingaluite si scrise in limb'a acei'a, la care baetii romani se potu uitá ca vitielulu la pórt'a noua? Si déca are cuno-scentia, cugeta ai trimite càtu de graba laudatoriulu cuvintiosu pentru obra-znicele merite intru batjocurirea scólei si besericei nóstre autonome si nesubordinate vointiei inspectorasiloru octroati prin stapanitori d'in Pesta?

Si pone ce vomu capetá respunsu, „Gura Satului“ cunoscaudu meritele lui Iuda, i-dedica urmatórele doue sire:

Unu misiclu pe-a sa natiune
O totu face de rusine.

GHICITURA.

Mosiulu nu merge nici càndu la bisericu, fiulu merge odata in anu, nepotulu in tóta domineca si serbatórea?

Resp. *Buciumulu de via, strungurele si vinulu.*

CIGURI-MIGURI.

La intrarea triumfala a gloriósei armate burcusiesci in Berlinu, pone acumu s'au insinuatu cam' la 800 de magyari, cari se vor' infaciosié in costume nationale si impintenati spre a-i felicitá si ai rogá: se nu se supere pentru imfratírea facuta cu romanii d'in Brasieu, cà-ci ace'a a fostu numui unu — Siuviks.

Meliti'a Redactiunei.

Dlui *B. Popu* in Galgo. — S'a dispusu dupa dorintia.

Dlui *S. R.* in Jadaru. — Nrii 13. si 16. precum si calendariulu ti-s'a speduitu; càtu despre alaturat'a poesia: spune respectivului, cà a fosta o pré lunga — prostia.

Dlui *E. Andr.* in Sach. — S'a dispusu.

Fratelul nostru d'in Bucovina. Am primitu inca o epistóla dela dta fii fore grige. Salutare!

Dlui *Braduletii* cu perulu eretiu. Plotóge de prin Voretii, la noi se nu mai trimeti.

Contul din L Daca ambitiosu mai esci, apoi iodi noi nu am sciutu, cà ti-ai capetatu diplon'a Sgrofóseca. Salutare sincera!

Lui *Bandaabe* in C. Tóte pe rondu. Salutare!

PUBLICATIUNE.

➔ Seriosu! Membri comitetului centralu ai „**Reuniunei politico-nationale rom. d'in com. Aradu**“, sunt din partea presidiului chiamati pe **14. Iuniu stn.** in localitatea indatinata in Aradu, la **Siedintia ordinaria**, premergatória congregatiunei comitatense.